

*Д. О. Грицишен,
д. е. н., професор, декан факультету публічного управління та права,
Державний університет "Житомирська політехніка"
ORCID ID: 0000-0001-5484-6421*

*С. В. Свірко,
д. е. н., професор, професор кафедри економічної безпеки, публічного управління
та адміністрування, Державний університет "Житомирська політехніка"
ORCID ID: 0000-0001-9157-4672*

*І. В. Супрунова,
к. е. н., доцент, докторант кафедри обліку і аудиту,
Державний університет "Житомирська політехніка"
ORCID ID: 0000-0002-5800-3023*

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.24.129

БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА ЯК ОБ'ЄКТ АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ БЮДЖЕТАМИ

D. Grytsyshen,
Doctor of Economic Sciences, Professor, The Dean of the Faculty
of Public Administration and Law, Zhytomyr Polytechnic State University
S. Svirko,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Economic
Security, Public Management and Administration, Zhytomyr Polytechnic State University
I. Suprunova,
PhD in Economics, Associate Professor, PhD Student in Accounting and Auditing Department,
Zhytomyr Polytechnic State University

BUDGET SECURITY AS AN OBJECT OF ANALYTICAL RESEARCH IN CONDITIONS
OF REFORMING THE LOCAL BUDGET MANAGEMENT SYSTEM

Опрацьовано теоретичні засади аналізу бюджетної безпеки в умовах реформування системи управління місцевими бюджетами через визначення власне поняття "бюджетна безпека місцевих бюджетів". У наслідок визначення мети, завдань, об'єктів, предмету, суб'єктів, субординаційної підпорядкованості та процесуально-діяльнісного характеру запропоновано таке визначення: "бюджетна безпека місцевих бюджетів — це елемент бюджетної політики у складі системи управління місцевими бюджетами, що ідентифікується як певний стан бюджетної системи, бюджетного процесу, бюджетного механізму, що уможливорює безперервний розвиток і ефективне функціонування місцевих бюджетів, і який досягається сукупністю заходів технологічного характеру в процесі відповідної діяльності органів місцевого самоврядування, спрямованих на забезпечення фінансової стабільності та захисту фінансових інтересів місцевих бюджетів через: оптимізацію складу і структури внутрішніх детермінант-об'єктів діяльності місце-

вих бюджетів; вивчення зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на систему з метою мінімізації загроз та синергізації сприятливих подій; виявлення та упередженню ризиків у часі і просторі”.

Theoretical bases of the analysis of budgetary security in the conditions of reforming the system of local budgets management have been worked out by defining the concept of "budgetary security of local budgets". The ways of solving the issues of territorial development in the conditions of decentralization of public administration at the expense of obtaining stable sources of income are highlighted. In particular, by defining a sound territorial basis for the activities of local self-government bodies and executive authorities, capable of ensuring the accessibility and proper quality of public services provided by such bodies, as well as the necessary resource base. The necessity of developing a budgetary security mechanism in the context of reforming the local budgets system as a component of local finances in the conditions of giving local governments more financial autonomy has been established. The essence of the concept of "budgetary security" in the national specialized literature and scientific and practical works is investigated. On the basis of a critical analysis of the provisions of the Budget Code in the context of the reform of the local budgetary management system, the subject, subjects, objects, purpose and objectives of budgetary security are distinguished. As a result of defining the purpose, objectives, objects, subject matter, subjects, subordination and procedural character, the following definition is suggested: "local budgetary security is an element of budgetary policy within the local budget management system, identified as a certain state of budget system, budget process, budget mechanism that enables the continuous development and effective functioning of local budgets, and which is achieved by a set of technological measures in the process and the relevant activities of local authorities to ensure financial stability and protect the financial interests of the local budget through: optimizing the composition and structure of internal objects determinant of local budgets; study of external and internal factors of influence on the system in order to minimize threats and synergize favorable events; identifying and anticipating risks across time and space".

Ключові слова: бюджетна безпека, система управління місцевими фінансами, місцеві фінанси, місцеві бюджети, бюджетна система, бюджетний процес.

Key words: budget security, local finance management system, local finance, local budgets, budget system, budget process.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Питання економічної безпеки нашої держави фактично виникло з моменту відновлення в Україні самостійних державотворчих процесів і реалізувалось у вигляді пакету відповідних нормативних документів щодо механізму обрахунку її рівня. Згідно з чинним законодавством під економічною безпекою слід розуміти "стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання. Складовими економічної безпеки є: виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна, фінансова безпеки" [1]. Важливою складовою фінансової безпеки виступає бюджетна безпе-

ка, яка являє собою "стан забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості державних фінансів, що надає можливість органам державної влади максимально ефективно виконувати покладені на них функції" [1]. Розбудова вітчизняної економіки на засадах ринкових відносин потребує у тому числі реформування системи державних фінансів і, зокрема, її системи управління. Визначенню шляхів розбудови останньої присвячено три головних нормативних документи в цій сфері, затверджені постановою та розпорядженнями КМУ, а також чисельна кількість монографічних досліджень [2—7]. Втім, питання бюджетної безпеки жодним чином не розглядається у вищевказаних нормативних документах та вкрай обмежено в потужних наукових працях і виключно в контексті державних фінансів України. На тлі процесів децентралізації, а отже реформування системи управління місцевими фінансами, розгляд пи-

Таблиця 1. Визначення поняття "бюджетна безпека" у вітчизняній спеціалізованій літературі

Автори (джерело)	Визначення
Колісник О.Я. [11, с. 1], Вареник В.М. [13, с. 34], Луцик-Дубова Т. [12, с. 18]	Бюджетна безпека як важливий фактор соціально-економічного розвитку держави виступає своєрідним індикатором і критерієм ефективності її бюджетної політики та організації бюджетного процесу. З економічної точки зору бюджетна безпека виражає здатність держави за допомогою бюджету виконувати властиві їй функції та завдання, а також задовольняти потреби платників податків та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням індивідуальних, корпоративних та суспільних інтересів
Бородій О.А. [13, с. 7]	Бюджетна безпека держави полягає у захищеності від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз бюджетній системі, що досягається за рахунок здатності органів влади формувати в достатньому обсязі бюджетних ресурсів для виконання ними своїх функцій, забезпечувати стійкість основних параметрів платіжно-розрахункової системи, найбільш оптимально залучати та використовувати позикові кошти для фінансування бюджетних видатків, попереджати порушення бюджетного законодавства з метою сприяння стійкому соціально-економічному розвитку держави
Богма О.С. [14, с. 283, 284]	Бюджетна безпека є основною умовою здатності держави здійснювати фінансово-економічну політику відповідно до національних інтересів; бюджетна безпека – це базова складова всієї системи безпеки держави, відмова в забезпеченні якої призведе до позбавлення коштів щодо організації та функціонування системи забезпечення безпеки держави в цілому; під бюджетною безпекою слід розуміти такий стан бюджетної системи, процесу, за якого в умовах відсутності реальних загроз, своєчасного реагування на потенціальні ризики відбувається повна реалізація національних інтересів у бюджетній сфері; важливо зазначити, що відносна бюджетна безпека охоплює три стани бюджетного процесу: стан кризи, стан стабілізації та стан розвитку: – стан кризи передбачає здатність мінімізувати втрати (як наявні, так і можливі), можливість подолати кризові явища, ефективне використання наявного механізму для виживання системи та виходу із кризи; – стан стабілізації, за якого реалізація бюджетних інтересів здійснюється в умовах перманентного зменшення реальних загроз, прогнозування і попередження потенціальних загроз, досягнення мінімально достатньої ефективності функціонування бюджетної системи, формування та розвиток стабілізаторів; – стан розвитку зумовлюється повноцінною реалізацією інтересів бюджетної сфери в умовах мінімального впливу реальних і своєчасного попередження можливих загроз, а також досягненням максимальної ефективності функціонування усіх елементів бюджетної системи, здатних протистояти наявним загрозам
Вареник В.М. [13, с. 34]	Бюджетна безпека як складова фінансової безпеки залежить від результатів реалізації ефективної державної фінансово-економічної політики як основи досягнення національних інтересів
Лондарюк Л.П., Проказюк О.В. [16, 17]	Бюджетна безпека держави як складник фінансової безпеки – це особливий стан платоспроможності держави, що забезпечує збалансування доходів і видатків державного та місцевих бюджетів й ефективне використання фінансових ресурсів бюджетної системи у процесі виконання державною та місцевою владою своїх функцій (державного управління, міжнародної діяльності; фінансування науки, освіти, культури й охорони здоров'я; забезпечення національної безпеки та оборони, реалізації інвестиційної та екологічної політики) за рахунок збереження фінансової стабільності (стійкості) бюджетної системи до впливу загроз
Макарчук І.М., Перчук О.В., Виноградня В.М. [18, с. 561-562]	Бюджетна безпека характеризує такий стан бюджетної системи, за якого досягаються збалансованість доходів і видатків державного та місцевого бюджетів, високий рівень ліквідності активів і є в наявності грошові, валютні та інші резерви, які здатні забезпечити стабільність національної економіки
Петричко М.М. [19, с. 142]	Бюджетна безпека України – це здатність держави ефективно виконувати покладені на неї функції та забезпечувати фінансову стійкість державних фінансів за рахунок збалансування доходів та видатків зведеного бюджету з урахуванням соціально економічного розвитку економіки
Гурьянова Л.С. [20, с. 234]	Бюджетна безпека представляє собою рівень бюджетного потенціалу держави відносно виконання ним своїх функцій з урахуванням балансу доходів і видатків державного та місцевого бюджетів і доцільності, законності і ефективності використання бюджетних засобів на всіх рівнях
Деменок О.В. [21]	Бюджетна безпека – це спроможність бюджетної системи забезпечити фінансову самостійність держави та ефективне використання нею бюджетних коштів у процесі виконання функцій соціального захисту; державного управління і міжнародної діяльності; фінансування науки, освіти, культури й охорони здоров'я; забезпечення національної безпеки і оборони, реалізації інвестиційної та екологічної політики

тань бюджетної безпеки як об'єкту аналізу, що є універсальним інструментом будь-якого механізму управління, є надзвичайно актуальним і своєчасним.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Фундаторами у сфері тлумачення сутності поняття "бюджетна безпека" виступили відомі закордонні вчені: Ж. Абен, Е. Аткинсон, Ш. Бланкарт, Дж. Бренан, Дж. Б'юкенен, Ж. Голдена, Р. Дорнбуш, К. Ерроу, Р. Келлі, Л. Коженювські, Л. Олвей, В. Парето, А. Пігу, А. Ротфельд, Дж. Стігліц, С. Фішер, А. Хансен та ін. Першопроходцями розгляду питань бюджетної безпеки у своїх працях стали такі вітчизняні вчені: О. Барановський, О. Білорус, О. Власюк, В. Геєць, В. Горбулін, Г. Дарнопих, І. Бінько, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, Г. Іващенко, Л. Кістерський, Г. Козаченко, В. Мартинюк, В. Мунтіян, Є. Олейников, Г. Пастернак-Таранушенко, С. Пирожков, В. Предборський, А. Сухоруков, В. Шлемко та ін. Втім,

переважним чином, їх дослідження торкалися питань економічної безпеки держави, у тому числі її складової – фінансової безпеки; розгляд питань бюджетної безпеки носило досить фрагментарно-субпідрядний характер. Вивчення публікацій з питань бюджетної безпеки свідчить про відсутність дослідження з позиції вказаного сегменту економічної безпеки країни в контексті децентралізації та реформування системи управління місцевими фінансами.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою дослідження є опрацювання змістовного наповнення поняття "бюджетної безпеки" як об'єкту аналізу в умовах реформування системи управління місцевими бюджетами.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Реформа місцевого самоврядування, яка безпосередньо пов'язана з системою управління місцевими

бюджетами, вже триває 5 рік, водночас логіка децентралізації державного управління на основі автономії органів місцевого самоврядування щодо вирішення проблем розвитку територій за рахунок отримання стабільних джерел доходів для їх розв'язання [8; 9]. Згідно Концепцією реформування місцевого самоврядування проблеми передбачається розв'язати шляхом [10]:

- "...визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, здатних забезпечити доступність та належну якість публічних послуг, що надаються такими органами, а також необхідної для цього ресурсної бази;

- створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень;

- розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності;

- розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади;

- запровадження механізму державного контролю за відповідністю Конституції та законам України рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню публічних послуг;

- максимального залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм прямого народовладдя;

- удосконалення механізму координації діяльності місцевих органів виконавчої влади."

Наділення органів місцевого самоврядування більшою фінансовою самостійністю потребує розбудови механізму бюджетної безпеки в контексті реформування системи місцевих бюджетів як складової місцевих фінансів.

Питання бюджетної безпеки опрацьовано в сучасній вітчизняній літературі катастрофічно недостатньо. Звернімося до визначення останньої, наведених різними авторами (табл. 1).

В інших науково-практичних працях бюджетна безпека ідентифікується як [14, с. 283; 18, с. 561; 23]:

- стан забезпечення платоспроможності держави;

- фінансові умови, виражені в обсягах бюджетних ресурсів і принципах їх формування та розподілу;

- державна політика, орієнтована на реалізацію національних економічних інтересів країни;

- співвідношення параметрів формування бюджетних коштів та сумарних потреб одержувачів цих коштів;

- рівень виконання державою своїх функцій з урахуванням балансу доходів і видатків державного та місцевого бюджетів;

- процес розроблення, прийняття і контролю (моніторингу) виконання бюджету;

- ступінь збалансування бюджету;

- складова бюджетної політики;

- складова фінансової безпеки.

На підставі дослідження положень Бюджетного кодексу України в контексті наведених визначень можливо зробити висновки, що в умовах реформування системи управління місцевими бюджетами [23]:

- предметом бюджетної безпеки виступає бюджетна система, бюджетний процес, бюджетний механізм, місцеві фінанси, у тому числі місцеві бюджети;

- суб'єктами бюджетної безпеки виступають органи місцевого самоврядування;

- об'єктами бюджетної безпеки є елементи бюджетної системи, бюджетного процесу, бюджетного механізму, місцевих фінансів, у тому числі місцевих бюджетів;

- бюджетна безпека виступає складовою бюджетної політики на рівні місцевих бюджетів, а отже, системи управління місцевими бюджетами;

- з точки зору процесуально-діяльнісного підходу "бюджетна безпека" ідентифікується як процес, що здійснюється в процесі людської діяльності;

- з точки зору явищного підходу тлумачення слова "безпека" у словниках української мови свідчить про однозначне визначення цього явища як "стан":

- "безпе́ка — стан, коли кому-, чому-небудь ніщо не загрожує, безпечність, беспечество, забезпечка" [24, с. 115];

- "безпе́ка — стан, за якого ніщо не загрожує кому— або чому-небудь" [25, с. 65];

- метою бюджетної безпеки є розбудова оптимальних по структурі і внутрішнього наповнення та стійких до різних загроз місцевих бюджетів;

- завданнями бюджетної безпеки є вивчення, упередження та ліквідація факторів- та чинників-загроз, оптимізація внутрішньої структури визначальних об'єктів.

Власне визначення "бюджетна безпека місцевих бюджетів" у контексті вищевказаного набуває такого вигляду: це елемент бюджетної політики у складі системи управління місцевими бюджетами, що ідентифікується як певний стан бюджетної системи, бюджетного процесу, бюджетного механізму, що уможливорює безперервний розвиток і ефективне функціонування місцевих бюджетів, і який досягається сукупністю заходів технологічного характеру в процесі відповідної діяльності органів місцевого самоврядування, спрямованих на забезпечення фінансової стабільності та захисту фінансових інтересів місцевих бюджетів через: оптимізацію складу і структури внутрішніх детермінант-об'єктів діяльності місцевих бюджетів; вивчення зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на систему з метою мінімізації загроз та синергізації сприятливих подій; виявлення та упередження ризиків в часі і просторі.

Таке розуміння бюджетної безпеки місцевих бюджетів презентує комплексне бачення вказаного явища бюджетно-економічного життя місцевих бюджетів, що включає сукупність всіх важливих аспектів, які підлягають аналітичному дослідженню в процесі розбудови організаційно-методичних положень аналізу бюджетної безпеки місцевих бюджетів.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Перебудова системи управління державними фінансами в контексті децентралізації державної влади та реформи місцевого самоврядування потребує розбудови механізмів бюджетної безпеки місцевих бюджетів, первинним кроком якої є визначення власне вищевказаного поняття. Для формування стійкого науково обґрунтованого теоретичного базису бюджетної безпеки місцевих бюджетів потребує опрацювання її класифікація та визначення і класифікація її чинників-загроз. Розбудова вищевказаних положень забезпечить створення дієвого та ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення бюджетної безпеки в межах системи управління місцевими бюджетами.

Література:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13>
2. Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.07 № 34 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/34-2007-p/print1360051017911272>
3. Про Стратегію розвитку системи управління державними фінансами: Розпорядження КМУ від 1.08.13 № 774-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-p>
4. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017—2020 роки: Розпорядження КМУ від 08.02.17 № 142-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p#n9>
5. Інформаційне забезпечення управління державними фінансами: [у 2-х т.] (наук.практ. видан.) / за заг. Ред. Ф.О. Ярошенка. — К.: ДННУ "Акад. фін. управління", 2010. — Т. 1: Стандартизація бюджетного обліку як інструмент модернізації державних фінансів України / Т.І. Єфіменко, Л.Г. Ловінська, С.В. Свірко, С.О. Левицька та ін. — 2010. — 226 с.
6. Державний бюджет і бюджетна стратегія 2012—2014: стабілізація та сталий розвиток в умовах реформування економіки України: у 4 т. / ДННУ "Акад. фін. управління"; за ред. Ф.О. Ярошенка. — К., 2011. — Т. 1: Стабілізація державних фінансів у контексті стратегії реформ. — 2011. — 920 с.
7. Державний бюджет і бюджетна стратегія 2012—2014: стабілізація та сталий розвиток в умовах реформування економіки України: у 4 т. / ДННУ "Акад. фін. управління"; за ред. Ф.О. Ярошенка. — К., 2011. — Т. 2: Бюджетна стратегія і Державний бюджет 2012: збалансованість, прозорість, реалістичність. — 2011. — 882 с.
8. Нечаєва І.А. Напрями, особливості та проблеми формування та використання місцевих фінансів в Україні в умовах бюджетної децентралізації / І.А. Нечаєва // Економіка та держава. — 2017. — № 7. — С. 40—48.
9. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу: аналіт. доп. / [Жаліло Я.А., Шевченко О.В., Романова В.В. та ін.]; за наук. ред. Я.А. Жаліло. — Київ: НІСД, 2019. — 192 с.
10. Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження КМУ № 333-р від 1.04.14 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/333-2014-p>
11. Колісник О.Я. Бюджетна безпека у забезпеченні стратегії соціально— економічного розвитку держави: автореф. дис.... к-та екон. наук: 08.00.08 / О.Я. Колісник; Тернопільський національний економічний університет. — Тернопіль, 2009. — 22 с.
12. Луцик-Дубова Т. Управління бюджетною безпекою України / Т. Луцик-Дубова // Галицький економічний вісник. — 2013. — № 3 (42). — С. 17—23.
13. Бородій О.А. Управління бюджетною безпекою України: автореф.дис.канд.екон.наук: спец.08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / О.А. Бородій; Чернігів. нац. технол. ун-т. — Чернігів, 2015. — 20 с.
14. Богма О.С. Сутність бюджетної безпеки в системі забезпечення національних інтересів / О.С. Богма // Економіка і суспільство. — 2016. — № 4. — С. 282—285.
15. Вареник В.М. Оцінка бюджетної безпеки України / В.М. Вареник // Європейський вектор економічного розвитку. Економічні науки. — 2015. — № 1. — С. 33—43.
16. Лондар Л.П. Борговий складник фінансової безпеки України: загрози та індикатори / Л.П. Лондар // Стратегічні пріоритети. — 2015. — № 2. — С. 70—78.
17. Проказюк О.В. Бюджетна безпека держави: сутність та основні загрози / О.В. Проказюк // Фінансовий простір. — 2016. — № 3 (23). — С. 39—45.
18. Макачук І.М. Оцінка та шляхи забезпечення бюджетної безпеки України / І.М. Макачук, О.В. Перчук, В.М. Виноградня // Економіка і суспільство. — 2017. — Вип. 12. — С. 560—564.
19. Петричко М.М. Оцінка рівня бюджетної безпеки України: проблеми та шляхи вирішення / М.М. Петричко // Економічний простір. — 2015. — № 97. — С. 140—148.
20. Гурьянова Л.С. Концептуальные подходы к моделированию финансовой безопасности государства / Л.С. Гурьянова, В.Н. Непомнящий // Проблеми економіки. — 2012. — № 4. — С. 232—236.
21. Деменок О.В. Бюджетна безпека України як одна з складових фінансової безпеки держави [Електронний ресурс] О.В. Деменок // Publishing house Education and Science. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/7_NND_2009/Economics/4305-2.doc.htm
22. Онищенко С.В. Класифікація загроз бюджетній безпеці держави в умовах фінансової глобалізації / С.В. Онищенко // Економіка і регіон. — 2014. — № 2. — С. 108—113 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2014_2_20
23. Бюджетний Кодекс України: затверджений Верховною Радою України із змінами від № 2456-17 від 01.01.2016. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.rada.gov.ua

24. Новий тлумачний словник української мови (у 4 т.). Т.1. — К.: Видавництво "АКОНІТ", 2001. — 910 с.

25. Куньч З. Універсальний словник української мови. — Т.: Навчальна книга — Богдан. 2005. — 848 с.

References:

1. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2013), Order "On approval of Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine", the available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13> (Accessed 29 October 2019).

2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2007), Resolution "On approval of the Strategy of modernization of the accounting system in the public sector for 2007—2015", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/342007/p/print1360051017911272> (Accessed 16 Nov 2019).

3. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), Order "On the Strategy for the Development of the Public Financial Management System", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-r> (Accessed 01 Nov 2019).

4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017), Ordinance "On Approval of the Strategy for Reforming the Public Financial Management System for 2017-2020", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-r#n9> (Accessed 08 Nov 2019).

5. Jefimenko, T.I. Lovins'ka, L.G. Svirko, S.V. and Levyc'ka, S.O. (2010), Informacijne zabezpechennja upravlinnja derzhavnymy finansamy, T.1: Standartyzacija bjudzhetnogo obliku jak instrument modernizacii' derzhavnyj finansiv Ukrai'ny [Public financial management information support, Standardization of budget accounting as a tool for modernization of public finances of Ukraine], DNU "Akad. fin. upravlinnja", Kyiv, Ukraine.

6. Yaroshenko, F. O. (2011), Derzhavnyj bjudzhet i bjudzhetna strategija 2012—2014: stabilizacija ta stalij rozvytok v umovah reformuvannja ekonomiky Ukrai'ny, Stabilizacija derzhavnyh finansiv u konteksti strategii' reform [State Budget and Budget Strategy 2012—2014: Stabilization and Sustainable Development in the Conditions of Reforming Ukraine's Economy, Stabilization of public finances in the context of the reform strategy], DNU "Akad. fin. upravlinnja", Kyiv, Ukraine.

7. Yaroshenko, F. O. (2011), Derzhavnyj bjudzhet i bjudzhetna strategija 2012—2014: stabilizacija ta stalij rozvytok v umovah reformuvannja ekonomiky Ukrai'ny, Bjudzhetna strategija i Derzhavnyj bjudzhet 2012: zbalansovanist', prozorst', realistychnist' [State Budget and Budget Strategy 2012—2014: Stabilization and Sustainable Development in the Conditions of Reforming Ukraine's Economy, Budget Strategy and State Budget 2012: Balance, Transparency, Realism], DNU "Akad. fin. upravlinnja", Kyiv, Ukraine.

8. Nechajeva, I.A. (2017), Naprjamy, osoblyvosti ta problemy formuvannja ta vykorystannja miscevyh finansiv v Ukrai'ni v umovah bjudzhetnoi' decentralizacii' [Directions, features and problems of formation and use of local finances in Ukraine under conditions of budgetary decentralization], Ekonomika ta derzhava, Ukraine.

9. Zhalilo, Ja.A. Shevchenko, O.V. and Romanova, V.V. (2019), Decentralizacija vlady: porjadok dennij na

seredn'ostrokovu perspektyvu: analit. dop. [Power decentralization: mid-term agenda: analyte. ext], NISD, Kyiv, Ukraine.

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), Executive Order "Concepts of reforming local self-government and territorial organization of government in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/333-2014-r> (Accessed 01 Nov 2019).

11. Kolisnyk, O.Ja. (2009), "Fiscal security in internal socio-economic development strategies", Abstract of Ph.D. dissertation, Ternopil's'kyj nacional'nyj ekonomichnyj universytet, Ternopil', Ukraine.

12. Lucyk-Dubova, T. (2013), " Management of budgetary security of Ukraine ", Galyc'kyj ekonomichnyj visnyk. vol. 3 (42), pp. 17—23.

13. Borodij, O.A. (2015), "Management of budgetary security of Ukraine", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, Chernigiv. nac. tehnol. un-t, Chernigiv, Ukraine.

14. Bogma, O.S. (2016), "The essence of budget security in the system of ensuring national interests", Ekonomika i suspil'stvo, vol. 4, pp. 282—285.

15. Varenik, V.M. (2015), "Assessment of budgetary security of Ukraine", Ekonomichni nauky, vol. 1, pp. 33—43.

16. Londar, L.P. (2015), "Debt component of financial security of Ukraine: threats and indicators", Strategichni priorityty, vol. 2, pp. 70—78.

17. Prokazjuk, O.V. (2016), "State Budget Security: The Essence and Major Threats", Finansovyj prostir, vol. 3 (23), pp. 39—45.

18. Makarchuk, I.M. Perchuk, O.V. and Vynogradnja, V. M. (2017), "Assessment and ways of ensuring budgetary security of Ukraine", Ekonomika i suspil'stvo, vol. 12, pp. 560—564.

19. Petrychko, M.M. (2015), "Assessing the level of budgetary security in Ukraine: problems and solutions", Ekonomichnyj prostir, vol. 97, pp. 140—148.

20. Gur'janova, L.S. and Nepomnjashhiy, V.N. (2012), "Conceptual approaches to modeling the financial security of the state ", Problemi ekonomiki, vol. 4, pp. 232—236.

21. Demenok, O.V. (2009), "Budgetary security of Ukraine as one of the components of financial security of the state", Publishing house Education and Science, [Online], available at: http://www.rusnauka.com/7_NND_2009/Economics/43052.doc.htm

22. Onyshchenko, S.V. (2014), "Classification of threats to state budget security in the context of financial globalization", Ekonomika i region, [Online], vol. 2, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2014_2_20 (Accessed 01 Nov 2019).

23. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Budget Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/2456-17> available at: www.rada.gov.ua (Accessed 01 Nov 2019).

24. AKONIT (2001), Novyj tlumachnyj slovnyk ukrai'ns'koi' movy [New interpretative dictionary of the Ukrainian language], Vydavnytstvo "AKONIT", Kyiv, Ukraine.

25. Kun'ch, Z. (2005), Universal'nyj slovnyk ukrai'ns'koi' movy [Universal Dictionary of the Ukrainian Language], Navchal'na knyga-Bohdan, Ternopil, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 29.11.2019 р.